

Boom juridisch
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
E info@bjv.nl
I www.boomjuridisch.nl

EstateTip

Review

Afl. 2017-13

5 april 2017

Alimentatie en estate planning. Gewijzigd wetsvoorstel herziening partneralimentatie

In *EstateTip Review* is al eerder aandacht besteed (*EstateTip Review* 2015-33 en 2016-28) aan het Voorstel van wet van de leden Van Oosten, Recourt en Berndsen-Jansen tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en van enige andere wetten in verband met de herziening van het stelsel van partneralimentatie (Wet herziening partneralimentatie, *Kamerstukken II* 2014/15, 34231, 2). Voor zover daarover getwijfeld zou kunnen worden, werd in *EstateTip Review* 2015-33 de link gelegd tussen partneralimentatie en estate planning. Een link die, zo lazen we, er onder meer uit bestaat dat alimentatie *eindigt bij de dood* en het alimentaire karakter van de andere wettelijke rechten van artikel 4:29 BW en artikel 4:30 BW. Ter opfrissing van het geheugen: de kern van het oorspronkelijke voorstel beoogde een wijziging aan te brengen op de volgende terreinen:

- de grondslag van de alimentatie: van lotsverbondenheid naar verlies aan verdien capaciteit;
- de duur van de alimentatieplicht: verkorting termijnen;
- het voortduren van de alimentatieplicht, zelfs als de daartoe gerechtigde was hertrouwd of ging samenleven als ware men gehuwd;
- de contractsvrijheid: toestaan van het vóórhuwelijkse nihilbeding.

In *EstateTip Review* 2016-28 is vervolgens ingegaan op de in het voorstel als uitgangspunt gekozen contractsvrijheid, de daaruit voortvloeiende geldigheid van een voorhuwelijkse nihilbeding en het ter zake geldende *overgangsrecht*. We lazen:

‘Uit het voorgestelde overgangsrecht kan worden opgemaakt dat stellen die getrouwd zijn vóór de voorgestelde wetswijziging en na inwerkingtreding van het nieuwe regime scheiden, geconfronteerd worden met het nieuwe, vermagerde alimentatieregime. Het regime waarop het ja-woord is uitgesproken, wordt tijdens de rit gewijzigd en dat kan toch niet de bedoeling zijn?’

En:

‘In afwachting van de vraag of en hoe het voorstel tot wet verheven wordt en of het uiteindelijke overgangsrecht eruit gaat zien zoals geschetst door de initiatiefnemers, laat de adviseur zijn cliënten niet in het ongewisse. Aan, bijvoorbeeld, een stel dat het huidige alimentatieregime wel bevalt, zal geadviseerd kunnen worden om op te nemen in de huwelijkse voorwaarden dat men bij scheiding “afgerekend” wenst te worden op basis van het thans geldende alimentatieregime.’

Op 14 maart jl. is door de initiatiefnemers (waarbij Kamerlid Swinkels de plek innam van Kamerlid Berndsen-Jansen) een Nota van wijziging ingediend. Waar de initiatiefnemers in de (forse) kritiek van de Raad van State (34231, 5) nog geen directe aanleiding zagen tot aanpassing van hun wetsvoorstel, gold dit kennelijk wel voor hetgeen te berde werd gebracht tijdens de openbare behandeling van het wetsvoorstel door de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie (34231, 6). De heroverweging heeft geleid tot een *ingrijpend herzien wetsvoorstel*.

In vogelvlucht de kern van het gewijzigde voorstel:

- de grondslag van de alimentatie verandert niet in het ‘verlies van verdien capaciteit’, maar blijft de voortdurende *solidariteit c.q. lotsverbondenheid*;
- de oorspronkelijk voorgestelde verkorting van de duur van de alimentatieplicht (als hoofdregel *maximaal vijf jaar*), blijft gehandhaafd, zij het dat deze op onderdelen anders wordt ingevuld;
- het bestaande *artikel 1:160 BW vervalt niet*. De alimentatieplicht blijft eindigen bij hertrouwen (aangaan van een geregistreerd partnerschap) en samenleven als ware men gehuwd. Voor het einde van de alimentatieplicht als gevolg van samenleven wordt wel een gewijzigd regime voorgesteld. Aan artikel 1:160 BW wordt een tweede lid toegevoegd, waarin is opgenomen dat de met ingang van de samenwoning geëindigde partneralimentatieplicht *herleeft* indien de periode van samenleving binnen zes maanden eindigt. Voorwaarde is wel dat de alimentatiegerechtigde voorafgaand aan het samenleven aan de alimentatieplichtige meldt dat, en per welke datum men gaat samenwonen;
- de *rekensystematiek* laat men meer aansluiten bij de methode van de Expertgroep Alimentatienormen;
- de *indexering* van de partneralimentatie wordt gehandhaafd;
- anders dan oorspronkelijk werd voorgesteld, blijft het uitgangspunt dat overeenkomsten waarbij wordt afgezien van het volgens de wet verschuldigde levensonderhoud nietig zijn (artikel 1:400 lid 2 BW). En omdat het huidige artikel *1:158 BW blijft gehandhaafd*, kan slechts door echtgenoten hiervan worden afgeweken.
Voor de goede orde, over het tijdstip waarop tijdens het huwelijk de echtgenoten wel rechtsgeldig een nihilbeding kunnen overeenkomen, wordt verschillend gedacht. De Hoge Raad (7 maart 1980, *NJ* 1980/363 en 12 januari 1996, *NJ* 1996/352) stelt dat artikel 1:158 BW ziet op overeenkomsten door *echtelingen* tijdens hun huwelijk aangegaan met het oog op een voorgenomen echtscheiding. En over de interpretatie van hetgeen is bedoeld met een ‘voorgenomen echtscheiding’ verschillen de opvattingen;
- tot slot: het overgangsrecht wordt in het gewijzigde voorstel niet herzien.

Het slagveld overziend, ontstaat de indruk dat van de in eerste instantie beoogde fundamentele herziening van de partneralimentatie niet veel anders resteert dan een verkorting van de termijnen. Wat men van de doorgevoerde aanpassingen – en de wenselijkheid van een geldig voorhuwelijks nihilbeding – ook moge vinden, duidelijk is dat de keuzen voor de anticiperende estate planner beperkt zijn. Vooralsnog zal in de regel ‘slechts’ gekozen kunnen/moeten worden voor het opnemen in de huwelijksvoorwaarden op basis van welk alimentatieregime men bij scheiding wenst te worden ‘afgerekend’: óf het regime bij het aangaan van het huwelijk, óf dat ten tijde van de scheiding.

Tot volgende week!

Mr. F.M.H. Hoens

Boomjuridisch

www.scholsburgerhartschols.nl www.boomjuridisch.nl

© 2017 Boom juridisch | ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip* Review aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.